

DUVARA KARŞI TİYATRO TOPLULUĐU

UMUT KİMDE

(Umut, N. Hikmet'in Umut adlı şiirinden yola çıkılarak dizelerin büyük oranda yeniden yazılmasıyla oluşturulmuştur. Kendi içinde epizodlardan oluşur. Anlatıcı oyuncu şiiri okurken oyuncular çeşitli mizansenlerle şiirde anlatılanları bölüm bölüm oyunu canlandırırlar. Oyunların çoğu sözsüz oynanır.)

Anlatıcı: Umut, Yeni Dünya düzenine ve umuda dairdir.

I. episod

Baloncu çocuk çıkar, balonlarını satmaya başlar – seyircinin arasına da karışarak- bu esnada bir zabıta çıkar gelir. Arkadaki oyuncular baloncuyu zabıta konusunda uyarırlar. Zabıta ile baloncu çocuk arasında bir kovalamaca başlar. Zabıta çocuğu yakalar ve balonlarını almaya çalışır.

Zabıta: “Ver bakayım şu balonları bana ver diyorum sana. Bak bir de direniyor. Hem baldırı çıplak sokaklarda gezer, görüntü kirliliği yaratırsınız hem de direnirsiniz. Şu haline, şu üstüne başına bak. Bir de şu binalara bak. Hiç yakışıyor mu şu üstün başın bu güzel binalara ha. Hem sen hiç vatanını, milletini düşünmüyor musun ha? Ya şimdi şuradan bir turist geçecek olsa. Senin fotoğrafını çekse memleketine döndüğünde, çok güzel binalar yapmışlar ama insanlar yoksulluk, sefalet içinde yaşıyorlar demez mi? Der elbet, bu yabancılar böyledir illa bizi kötüleyecekler ya her şeyde bir kusur bulurlar. Gördün mü bak yaptığını komünistlik değil mi bu lan? Seni gidi pis komünist seni...”

Tam bu anda arkadaki oyuncular çocuđu kurtarmak için zabıtaya seslenirler:

“Zabıta, amirin geliyor”

Zabıta bir an şaşkınlıkla çocuğu bırakır ve üstünü başını düzeltmeye koyulur. Çocuk fırsattan istifade zabitanın elinden kurtulur, kaçmaya başlar zabıta çocuğa yetişemez oyundan çıkar, çocuk bir kenarda ağlamaya devam ederken insanlar doluşur sahneye. Hemen hemen herkesin elinde bir cep telefonu “çok önemli” şeyler konuşmaktadırlar. Kimi sevgilisi ile konuşur kimi de iş görüşmeleri yapar. Kimse orada ağlayan çocuğu fark etmez. Çocuk hemen hemen kaybolmuştur sahnede. En son sürekli fotoğraf çeken bir turist gelir sahneye. Etrafın fotoğraflarını çekerken gözü çocuğa ilişir ve onun fotoğrafını çekmeye davranır. Sahnedeki diğer insanlar bunu fark ederler ve bir anda fotoğrafa doluşurlar. Onlar öyle poz verirken ki çocuk hala ağlamaktadır, bir anda çocuğu fark ederler ve bir öğrenme ile onu dışarı atarlar. Daha sonra balonların eksikliğini fark edip balonları alırlar. Fotoğraf karesi tamamlanmıştır. Çocuk atıldığı yerde hep öyle ağlar.

**Anlatıcı: Düşer kalkar borsa endeksi yeni dünya düzeninde
Küresel köyün yapma ayları geçer gökyüzünden güneş doğarken
Ve güneş doğarken, kimse bilmez insanın hali nice**

II. episod

Bu epizod, Kapitalizmin ışıklı büyük kentlerinin sokaklarında insanlıktan çıkma ve güçlü olanın ayakta kalması üzerinedir. Sahnede üç tane evsiz görürüz. Bir tanesi sahnenin ortasında yattığı yerde hep titremekte. Diğer ikisi iki köşede çöplerin arasından yiyecek ya da işlerine yarayacak şeyler arıyor. Bir anda ikisi birden bir battaniye fark ederler ve aynı anda atılırlar. Biri bir ucundan diğeri öbür ucundan çekiştirirler. Sonunda güçlü olan kazanır ve battaniyeyi alır sıkıca sarınır. Mücadeleyi kaybeden diğeri sahnenin bir köşesinde soğuktan iyice büzüşür.

Oyunun başından beri ortada yatmakta olanının titremeleri de iyice arttı şimdi. Belli ki o hasta.

Battaniyeyi kazanmış olan da fark etti üçüncü oyuncuyu. Önce umursamamaya çalışır ama başaramaz en sonunda battaniyeyi hırsla üçüncü oyuncunun üzerine atar. Önce ikinci oyuncu battaniyenin altına sokulur. En sonda da soğuğa dayanamayan ilk oyuncu battaniyenin altına girer.

Sabah çöpçünün gelişi ile başlar evsizler için. Yerleri süpüren çöpçü ayağıyla şöyle bir teper battaniyenin altındaki yığını ikisi hemen toparlanıp kaçar ancak hasta olan kımıldamaz. Çöpçü bir daha dürter. Yine bir hareket olmayınca durumu anlar. Ellerini iki yana açarak "aldık başımıza yine belayı" gibi bir ifade verir. Verdiği ifadede aynı zamanda bu durumun olağanlığı da sezilir.

Sonra yerdeki oyuncunun kollarından tutup sahnenin ötesine doğru sürükleyip fırlatır.

Anlatıcı: Ve güneş doğarken, çöp kamyonları ölüleri toplar sokaklardan, işsiz ölüleri, aç ölüleri.

**Anlatıcı: Düşer kalkar borsa endeksi yenedünya düzeninde
Küresel köyün yapma ayları geçer gökyüzünden güneş doğarken. Ve güneş doğarken...**

III. episod

Bir oyuncunun bir elinde bir telefon diğer tarafta koltuk değneği olarak yaslandığı bir tüfek ile sahneye girmesiyle bölüm açılır. Oyuncu bir tüccarı oynamaktadır:

Tüccar: Ne fiyatlar düşüyor mu? Bu mal o fiyattan satılır mı hiç? ... ama bunun böyle olacağı belliydi zaten depolar malla dolu, bu kadar çok mal çıkarsa piyasaya fiyatlar düşer elbet.

Bu böyle olmaz bir çaresine bakmamız gerekiyor bunun. Ben sizi sonra ararım.(Telefonu kapar. Kendi kendine düşünür gibi) **depolar malla dolu, fiyatlar düşüyor... O halde yapılacak tek bir şey var.**

Arkasına doğru döner ve oyuncularından birine işaret verir. Oyuncu bir kasayla birlikte fazla ürünleri denize dökmeyi oynamaya başlar. Bu sırada sahnenin öbür tarafında aç sınıf (sokakta yaşayan insanlar, en alttakiler vs) birikmeye başlar. Tehditkâr bir halleri vardır. Önce malları denize döken işçi fark eder onları ve tedirgin olur. Sonra tüccar görecektir. Bir onlara bir de işçisine bakar sahnede gerilim giderek yükselir. Yüzüne alaycı bir gülümseme yerleşir ve koltuk değneği olarak kullandığı tüfeği yavaş yavaş aç sınıfı doğru yöneltir. Tüfek tam olarak doğrulduğu zaman Anlatıcı girer:

Anlatıcı: Ve güneş doğarken, piyasa ekonomisinin kuralları döker ürün fazlasını denize fiyatlar düşmesin diye. Piyasa ekonomisinin kuralları böyle.

Anlatıcı: Düşer kalkar borsa endeksi yenedünya düzeninde Küresel köyün yapma ayları geçer gökyüzünden güneş doğarken

IV. episod

Oyuncular ritim eşliğinde bir fabrika mizansenini oluştururlar. Altın renginde parlak bir kumaş üretilen değeri simgelemektedir. Fabrikada işlenip üretilen kumaş/ürün-değer bir köşede toplanır.

Bir başka oyuncu gelir sözsüz bir şekilde kumaşla oynamaya başlar, kar, mülkiyet hırsı ve burjuva egemenliği kumaşla olan oyununun ana temasıdır. Bu üretilmiş değer ona yetmeyecek ve daha fazlasına sahip olmak isteyecektir. Fabrikadan daha fazla ürün talep eder ve fabrikanın temposu hızlanır bu hızlanan tempo fabrikanın patlamasıyla sonuçlanır. Patlama oyuncularından ikisinin fabrikanın ortasından unla dolu bir bezi silkelemesiyle gösterilir. Bütün sahne bembeyaz toza bürünür. Patlamadan sonra işçilerden birinin öldüğü anlaşılır. Diğerleri onun cenazesini taşırlarken Anlatıcı girer,

Anlatıcı: “Ve güneş doğarken hırs bürür patronların gözünü, cinnet geçirir fabrikanın çarkları parçalar atar içlerinden birini” Ama hala düşer kalkar borsa endeksi yenedünya düzeninde hiçbir şey olmamış gibi düşer kalkar...

V. episod

Kaza anının hemen sonrasında cenazenin işçilerin omuzlarında taşınmasına kadar sahneye giren bir gazeteci her şeyin fotoğrafını çekmiştir. Cenaze taşınıp da sahnede yalnız kaldığında peşinde bir kar maskeli kimliği belirsiz birinin olduğunu fark eder. İkisi arasında kısa bir kovalamaca yaşanır. Diğer gazeteci yakalayıp vurur ve filmlerini alır.

Anlatıcı: “...Ve güneş doğarken vurulur bir gazeteci karanlığın köşesinde görmemesi gerekene yüzünü çevirmediği yazmaması gerekeni yazdığı için”

VI. episod

Bir önceki oyunda gazeteciyi oynayan oyuncu düştüğü yerden kalkmaz. Diğer oyuncular - ikisi hariç- oyundaki kimi ezilen portreleri ile –fabrika işçilerin biri, evsizlerden biri vs- gelirler ve gazetecinin üzerine teker teker yığılırlar. Sahnede ön oyundakine benzer bir yığın oluşmuştur şimdi. Diğer iki oyuncu önceleri gayet görgülü sonrasında giderek kendilerini kaybeden bir şekilde yığındaki insanları kollarından, bacaklarından yemeye başlarlar. Bu şekilde yığın etrafında birkaç tur döndükten sonra bir an dururlar kendilerine çeki düzen verirler ve baştaki görgülü halleriyle kadeh kaldırırılar.

Anlatıcı: “ Ve güneş doğarken, konağına döner bir devlet adamı, iş adamlarının verdiği ziyafetten... Ve güneş doğarken ve güneş doğarken ve güneş doğarken hiç umut yok mu?”

Final,

Yığın yavaş yavaş doğrulur ve giderek artan bir aksiyonla “Umut”, “Ve güneş doğarken hiç umut yok mu?”, “umut kimde?” vb repliklerle seyircinin arasına karışarak bu soruları seyirciye yöneltirler, seyirciye dokunurlar aksiyonun en yüksek olduğu noktada oyuncular bir araya toplanır ve bir ağızdan seyirciye “Umut Kimde?” diye sorarlar ve ön oyunun en sonunda verdikleri fotoğrafları verirler yine. Oyun bu şekilde sona erer.